

„Soča“

izhaja vsak petek o polne in velja s prilogo „Gospodarski List“ vred po pošti prejeman ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto gl. 4-40, pol leta 2-20, četrt leta 1-10.

Za tuje dežele toliko, več, kolikor je večja poštnina.

Delavcem in drugim manj premožnim novim naročnikom naročnino znižamo, ako se oglašajo pri upravitelju.

„Primerac“ izhaja vsakih 14 dni vsak drugi terek in velja za celo leto 80 kr.

„Gospodarski List“ izhaja in se prilaga vsak mesec v obsegu 16 strani. Kadar je v petek praznik, izide lista že v četrtek.

S O Č A

(Izdaja za Gorico)

Oznanila

in „PUBLICITE“ plačujejo se za petstopno petit-vrsto:

8 kr., če se tiskajo 1 krat, 7 2 6 3

Večkrat — po pogodbi. — Za večje črke po prostoru.

Posamične številke dobivajo se v tobakarnah v Nanski ulici in v Šolski ulici, v Trstu pri Lavrenčiču nasproti velike vojašnice in pri Pipanu v ulici Ponte della Fabra po 8 kr.

Dopisi pošiljajo naj se uredništvu, naročnina in reklamacije pa upravitelju „Soče“. — Neplačanih pisem uredništvo ne sprejema. — Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravitelstvo je v Gosposki ulici 9.

Izdajatelj in odgovorni urednik Andrej Gabrčček.

— „Bog in narod!“ —

Tiska „Goriška Tiskarna A. Gabrčček“ (odgovoren Josip Krmpotič).

Društvo „Sloga“.

V jeseni l. 1890. je bil po dolgem času zopet enkrat občni zbor, kateri je zaman zahteval naš list več časa. Pri volitvi novega odbora je bil „boj“ prav lud, kajti dve stranki ste si stale odločno nasproti: Tonkličeva in Gregoričeva. Zmagala je zadnja z veliko večino. Od takrat je preteklo torej polnih pet let, in v vsem tem času je ostalo društvu na čelu z malimi izjemami eno in isto vodstvo, katero lahko praznuje svoje petletnico.

Praznuje?! — Da! Pet let je pač kratek čas, vendar po drugi strani dosti dolg, da je to društveno vodstvo moglo pokazati svojo sposobnost ali nesposobnost. Toda v tem pogledu sedanje vodstvo lahko pričakuje sodbo slovenske javnosti, kajti z opravičenim ponosom gleda lahko nazaj: na svoje delovanje in na svoje — uspehe.

Na Slovenskem nimamo političnega društva, ki bi imelo tako obširen delokrog, kakor naša „Sloga“ v Gorici. Poleg političnega vodstva ima tudi skrb za narodno vzgojo in izoblikovanje mladine v goriškem mestu.

V tem pogledu je delalo sedanje vodstvo v teh petih letih prava čuda. Pred petimi leti je dobilo dva slaba dekliška razreda in jeden otroški vrh, v vsem skupaj okoli 140 otrok, v starih šolskih prostorih, in danes? Danes ima ljudsko šolo z osmimi razredi in tri otroške vrte, v katerih se vzgojuje v narodnem duhu okoli 630 otrok. Učiteljsko osebje šteje 12 glav: poleg teh so še tri postrežnice in par suplentinj. L. 1890. je dobilo vodstvo le slabe prostore v ulici sv. Klare, letos pa je še krasno novo šolsko poslopje v ulici Barzellini z 8 sobami in pripravnimi hišami pod Kapelo za otroški vrh, torej narodni šolski zavodi na treh krajih mesta. Letni trošek znaša že nad 6000 gl. — Iz teh podatkov lahko pre-

Učitelj je bila odborova šola, pri kateri se je razpisal račun preteklega šolskega leta. Evo jih številke, naj govore same: I. Šolski račun:

- 1. Plače in nagrade gl. 3973 16
2. Nagrada 1672
3. Šolska oprava 205 50
4. Učni pomočniki in knjige učencem 122 17
5. Kurjava in snajenje 111 37
6. Razni stroški 132 52

II. Društveni račun: Skupaj gl. 6216 72

- 1. Godovina 31. dec. 1894 gl. 402 10
2. Glavice prejeti 504 18
3. Obrojni prejeti 44 52
4. Družba sv. C. in M. 1800
5. Prilazna podpora otrok vrta 200
6. Šolnina 226 05
7. Radodarni domači 3161 67

Skupaj gl. 6435 52

Podlistek.

Pol za smeh, pol za res.

(iz zbirke o. Ivana iz Sv. Križa).

(Priredil I. B.)

12.

Osel in lisica.

Stric osel služi mlinarju, nosel mu dan za dnem žito v milo, moko pak v mesto. Ta jednolična služba se vidi sivcu pretežka. Mislil si namreč: „To je vendar prehudo, da mi gospodar tako malo plačila privoščil. Drugi kruh jedo, a jaz, dasi žito in moko nosim, moram le slamo gladiti. To ni prav, tako ne pojde dalje!“ Sklene torej, mlinarja, slovo dati ter si drugo službo poiskati. In res, kakor sklene, tako stori.

Utlinja se pri nekem kramarju, mence, da se mu stane zboljšati. Ali kramar mu naloži vse polno šare ter ga po vrhi še sam zajezdi in z bičem ga polviza hoditi, da prepozno ne prideta na somenj. Toda bore osel zaradi obilne teže le počasi koraka sprej, zato prideta s kramarjem res malo prijetno v somenj. To pa razjari samogoltovga kramarja tako, da ubozega tovara z G. vano gorjato neusmiljeno premlati, zvezaviš ga k stebri ter pustivši ga vso noč brez jedi in pitja. Oh, ubogi osliček, koliko mora trpeti! In vrhu vsega je še tako neudobno privezan, da ne more ni leči, niti se kako odpočiti.

mišljuje vsak čitatelj sam, koliko požrtvovalnega dela je vse to zahtevalo, predno se je mirno in tiho razvilo do tako krasne, nikdar pričakovane stopnje! Vsak korak naprej je bil združen z velikimi težavami in ovirami; toda železna volja z zaupanjem v božjo in narodno pomoč je prešinjala v prvi vrsti „Sloginega“ predsednika — in ni se varal v svojih nadah, narod je razumel tako delovanje, katero je blagoslavljalo nebò, da je rodilo leto za letom obilnega sadu. Teh osem razredov in trije otroška zabavišča so silne važnosti za naš narodni napredek na Goriškem. Le pomislimo: kaj bi bilo z vso to mladino, da ni teh zavodov? To bi se polnile laške šole, ki so zdaj že — na pol prazne! Ako bi bilo prejšnje vodstvo tako razumelo svojo nalogo, pa bi danes Slovenci v Gorici stali na vse drugačnih nogah! Tako pa smo zamudili mnogo, kar se niti ne da popraviti!

Toda poleg teh zavodov je „Sloga“ mislila in naposled poklicala v življenje še druge, ki so silno potrebni. Ko mladina odraste ljudski šoli, posvela si mnog deček kakih obrti ali trgovini, in tu je bila zanj vedno nova nevarnost, da se odtrji svoji narodnosti, če tudi je dokončal slovensko ljudsko šolo. Takih slučajev imamo mnogo! — V to je veliko pripomogla laška nadaljevalna šola za obrtne učence, kjer so laški učitelji iz slovenskih otrok ustvarjali laške misleče trgovce in obrtnike. — Takemu švindlu je naredila konec „Sloga“ z enako šolo v slovenskem jeziku. Lani je bil otvoren prvi tečaj, letos pa že drugi. Tu so nameščene štiri vrle učne moči. Koliko koristi je ta šola za slovenski živelj v Gorici in okolici, to se pokaže za nekoliko let! Take šole nima niti Ljubljana. — Poleg vsega tega ima vodstvo lepe načrte za podobno dekliško šolo, da bi namreč tudi deklice od 14. leta naprej imele na razpolago naroden zavod, kjer bi dobivale višjo izobrazbo in se učile praktičnih reči za svoj prihodnji poklic v človeški — slovenski družbi. — Evo, kako lepi načrti vse prihajajo v našem političnem društvu do dejanske izvršitve.

V zadnjih letih se je zajedno dogajal boj za slovensko šolo. To je bilo uprav ogromno delo, zvezano z velikim

Opominimo se, da za obrtno šolo je poseben račun. Te svote pač niso mamine solze! Zana-prej bodo stroški najbrže še vedno veliki! Zato prilozimo prihodnji st. „Soče“ položnice pošne hranilnice. Kdor more, naj pomaga! Treda.

V tej revii in stiski se domisli brižni osel svojega prejšnjega gospodarja ter se kesi, da ga je zapustil. Ker se mu pri kramarju vedno le huje dozajga, ga nečega dne skrivaj zapusti ter gre mlinarja prositi, naj ga zopet sprejme v službo. Ali ta ga noče več imeti.

Podá se torej h krznarju služiti. Temu pomaga koze nositi. Ali krznar je grob mož in trdega sreč. Pri vsakem korču vpije nad njim ter ga s palico po rebrih tako ogleda, da se revež tresse kakor siba na vodi. To grozovito, nečloveško ravnanje krznarjevo ga neizmerno užali. Prišedši neki večer ves potepen in na pol mrtev domi, jame glasno pa milo rigati in debele solze se mu vsujejo iz očes.

Njegov jok in stok zasliši strina lisica. Radovedna priteče pogledat, kaj to pomenja. Zagledavši osla, ga vsa začudena pobara, rekoč: „Kaj pa ti je stričko, da tako milo joviš?“ Pa on ne more od velikih bolečin niti odgovoriti. Zvita lisica ne budi lena, zgrabi v kotu skopnik slame ter mu ga podá, rekoč: „Vzemi, vzemi, moj osel, ta-le skopnik, obrisi si solze in povedi mi vendar, kaj in kje te boli.“

Nekoliko potolažen vzame osel skopnik ter se obrise. Potem pa se lisici potoži rekoč: „Ni uda zdravega na mojem telesu. Krznar me čedalje huje pretepa in reži nad menoj: geri po, geri po, pumf! Krči se mi srce, premišljujčemu svojo grozno revo, niti mi je jasno, kaj krznar prav za prav z menoj namerava, da me tako neusmiljeno klesti.

trudom in stroškom. Kar cele kupe je tu spisov, prošelj, utokov, pritožb, imenikov in drugega statističnega gradiva, vse skupaj delo požrtvovalnega truda. Vse to je delo iz „Sloginega“ odbora!

Da je društvo vršilo tudi svoje dolžnosti na političnem polju, to je pač znano slehernemu zavednemu Slovencu. L. 1891. je vodilo volitve v državni zbor, pri kateri smo prvič zmagali s svojim kandidatom v veleposestvu. Dal Bog, da bi vsi naši veleposestvni poslali glas društva tudi pri prihodnjih volitvah v državni zbor! Letos je srečno dovršilo volitve v deželni zbor: Le na Krasu je zmagala proti „Slogi“ neka čudna zveza!

Društvo je skušalo preneniti razmere tudi v goriški trgovinski zbornici. Delovalo se je veliko, a naposled smo došli do neoporečnih dokazov, kakó nasproten nam je sedanjí volilni red. Na podlagi dobljenih podatkov dela se dalje za prenebo volilnega reda.

Pri sodiščih je marsikje boljše, zlasti pa pri porotah. V tem pogledu je naredilo društvo važne korake naprej h končnemu zboljšanju. — Sploh pa društvo ni zamudilo nijedne prilike, ko je bilo treba nastopiti v obrambo naših narodnih pravic. V pouk ljudstvu so se pri vršili marsikateri shodi, ki se bodo ponavljali zanaprej v drugih krajih naše dežele.

Šteli smo si v dolžnost, naglašati delavnost tega društva zdaj, ko je pretekla prva petletnica sedanjemu vodstvu. Uspeli so tu, ti se ne dajo tajiti, čeprav bi ta ali oni rad vse potlačili. —

To smo pa naveli ob kratkem zategadel, ker nekatere modre glave kaj rade brusijo jezik o vsem, kar je društvo sklenilo in naredilo. To smo opazili zlasti pri zadnjih volitvah v deželni zbor. Uboga „Sloga“ pri teh volitvah ni ustregla marsikomu. Toda častiti čitatelji naj nam verujejo, da je odbor napravil vse korake le po treznem premišljevanju. — Razne želje v deželi so bile tako različne, da vsem ni bilo mogoče ustreči: na neko stran je bila torej zamera neizogibna!

Toda tu nam je spregovoriti resno besedo! „Slogin“ odbor je dokazal s svojim petletnim delovanjem, da deluje edino le za blagor slovenskega naroda na Goriškem. Kakor vedno in povsod, tako tudi pri letošnjih volitvah v deželni zbor! Ako se torej tudi ta ali

oni ni strinjal s sklepi „Sloginega“ odbora, ni to še dovolj povoda za — zabavljanje. Tu je potrebna narodna disciplina, brez katere je nemogoč vsak uspeh!

Še nekaj! Mi bi radi videli tiste možé, ki bi se upali reči: „mi ustrezemo vsem Slovincem v deželi“. Naj se oglašajo in izvoljeni bodo pri prihodnjem občnem zboru, kajti sedanjí možé bi srečno radi odložili težko in nehalno butaro s svojih ramen, ako bi vedeli, da s tem ne bo nič na škodi naša narodna stvar na Goriškem. — Ako pa občni zbor klče leto za letom iste može v vodstvo tega društva, tedaj je vsakega somišljenika sveta dolžnost, podpirati jih in ne jim metati polen pod nogo. Kritikovati ni nikaka umelnost, uspešno delati je pa že nekoliko težje! Mi pa potrebujemo delavcev!

To smo hoteli povedati!

DOPISI.

Iz Gorice. (Cerkveno petje v Gorici). — Godovni dan meseca presvilega cesarja F. J. obhajal se je 4. oktobra t. l.

V stolni cerkvi je bila slovenska službena velika sveta maša, pri kateri so bili c. kr. uradniški in c. in kr. vojaški dostojanstveniki prisotni. — Pri tako znameniti priliki bi se morala peti ena, tej svečanosti primerna, veličastna maša.

Ali žal — pela se je stara navadna maša, katero gajajo že več let zapored na tako zanimivi dan veselja za vse podanike avstrijske; — pela, a kako pela, — tako, da se je pokazala neka mlahnost do petja na tak dan!

Kdo odloči mašo, katera se ima peti na tako imeniten dan, mi ni znano, ali sumljivo je na vsak način, da se ne pokaže večja ljubezen do petja vsaj na tak dan. Organist je izvrsten, ali peveci so taki, da se Bogu usmili. Čuli smo s kora tiste navadne zastarane, plešjeve in hrupave glase, in vsakomur je prišlo na misel, da jim za petje ni veliko mar nego samo za novec, katere za to prejmejo.

Čudno je, da gospodje, kateri so na krmilih v veliki cerkvi, ne opazijo te nemarnosti do lepega petja pri veliki sv. maši, ker so peveci dobro plačani. Nasprotno se pa slisi pri prvi sveti maši v stolni cerkvi izvrstno slovensko petje; peveci, do 24, imajo čvrste, sonorne in izdatne, sveže glasove, in ti pujejo brezplačno samo za božjo čast, in to vabi ljudi v cerkev. Od druge strani pa se reče, da v Gorici ni pevcev, samo da ostanjejo ti stari peveci gospodarji cerkvenega petja. Ravno ti peveci pojejo nekoliko nedelj že pri os. kapucinih slovenske pesmi, in to vabi veliko število ljudstva v cerkev, — kar daje mnogo miloščje.

Tudi pri svetem Antonu so peli prvo nedeljo tega meseca novi peveci veliko latinsko mašo tako izvrstno, da je bila milina, jih gori ter smehljaje se reče: „Ksantipa moja! jaz sem dobro vedel, da se ulije ploha po tako strašnem grmenji, a dobro za me, da ni toče.“

Vse to je videl in opazil neki Sokratov prijatelj, ki je bil ravno k njemu namenjen. Zato ga pokrega, rekoč: „Ti svoji ženi preveč zanašal!“ Sokrat pa ga bara: „Prijatelj, imaš li kokiš v svoji hiši?“ Ta mu odgovarja: „Bog previdi, to se vč, da jih imam!“ Sokrat ga nadalje vpraša: „Kako je to, da trpiš to golazen v hiši, ki vedno le po krmi vpije in vse osmradi?“ Prijatelj pravi: „Moj Bog! zaradi jajec in piščet.“ Nato reče Sokrat: „In jaz, zakaj ne bi trpel svoje žene, ki mi otroke zveša in poraja?“

Oh, pamet prevelika in polprezljivost vse hvale vredna modrega Sokrata!

14. Kaznovani menih.

Neki menih je proti samostanski zapovedi jajce pekel na goreči sveči. Prigodi se, pa, da ga predstojnik v dejanji zasae. Bore menih kar ostrejeje ter ves osramočen, s ponizano glavou posluša, kako mu predstojnik bere levite. Zadnjic se pa vendar osrči, glavou povzdigne ter reče: „Kaj hočem, hudič je o motil, da sem to storil.“ Pa ni bil teh besed še dobro izustil, kar se hudič ne-nadomna prikaže ter ga neusmiljeno po ustih evrke, rekoč: „Lazeš, da sem te jaz pre-motil, ampak sam si se zapeljal, ko si jajce iz kurnika skrivaj odnesel!“

Zares, tudi hudič ni vsega kriv!

poslušati. Hčerka Gruzovinova, Lucia, je tako lepo pela, da je vse strmelo — sopran ima sonoren, izvrsten.

Tudi dva možka glasa sta harmonično zalivala krasni sopran.

Iz Dolenje Trebuše (na Tolminskem): „Pred leti se je zidala pri nas šola. Pri tem zidanju se je gledalo več na podjetnika nego na šolo. Zato pa smo ostali brez učitelja. Lansko leto že prvi tečaj imeli smo še učitelja. Ker pa ni bilo stanovanja, je moral učitelj zapustiti šolo. V večjih krajih se zidajo šole s stanovanjem za učitelja, dasi se lahko dobijo stanovanja v zasebnih hišah. Pri nas pa tudi v zasebnih hišah učitelj ne dobi primerne stanovanja, ker sploh imamo v Trebuši malo hiš. Sploh slabo se je ukrenulo pri nas v tem oziru. Otroci ostajajo brez pouka. Zdaj se mašeje, ker merodajne osebe ob svojem času niso hotelo poslušati dobrih svetov.“

Mož od zganja omanjen je prišel dne 6. t. m. v neko tukajšnjo kremo. Obšel je po noči v izbi. Domačji so mislili, da spi in, kadar se strezne, da pojde naprej. Mož je močno smrčal, valed česar so vsi mislili, da je to navadno smrčanje. Drugo jutro je še vedno ležal v nezavesti, ne da bi se zganil z mesta. Okoli 10. ure ponohalo je smrčanje, pa tudi življenje. Najbrže ga je zadela kap, ker mož je bil zganjuj ugan. Tako po vrsti se množijo slučají zgodnje smrti vsled uživanja zganja. Obhlataje pa splošno in lecionar ne ukrenjejo proti tej razvadi. Bog vo, kje je obhlata postava proti pijančenju? in polietjske ure!!!

Iz Bolea. — Ze lanskega leta se je oglašil neki dopisnik v „Soči“, kateremu se je čudno zdelo, da ni mogoče v Boleu napraviti pevškega zbora, ali vsaj kaj narodno petje. Ta neimenovani gospod je celo dejal, da bode denarnimi sredstvi podpiral, ako se uredništvo njegove želje. V Boleu pa vendar ne vidimo nikakega napredka na tem polju; žal, da mesto napredovanja. — nazadujemo. — In vendar imamo močlj, katere bi se za to svrhu vsaj nekoliko lahko k žrtvovali. — Pač, nekaj je vendar bilo! Po onem dopisu se je zagotovo mislilo, ustanoviti pevski zbor (moški in mešani) in bilo je tudi že nekoliko denarja na razpolago.

Ko so pozneje pričeli se fantje prositi, bil je res veselje; prišlo jih je neki toliko k vajam, da niti prostora ni bilo. In vendar je trajalo to samih 14-dni in reč je zaspala. — Zakaj? — Mnogi poreko: „To ni mogoče, ker Bolčani gredo s trebuchom za kruhom po svetu“. Jaz vidim, da so začeli vendar le doma ostajati in to v prvi vrsti mladi rokodelci. Teh in drugih, kateri se želé petja vaditi, pa ni malo, ker naš trg šteje mnogo prebivalcev. Lahko rečem, da bi se dal ustanoviti pri nas prav močen pevski zbor, kateri bi ne trpel tudi, ko bi se jeden ali drugi pevec preselil. Saj sedaj jih pogrešamo celo v cerkvi, ker sta odstopila — cela dva. Čudno — in vendar resnično!

K temu še nekaj! Naša „Citavnica“ ima bore malo udov in še med temi je komaj tretjina rodov Bolčanov (6 ali 7). Ali ni to pre malo za trg, kateri šteje okoli 2000 prebivalcev? Mnogo rokodelcev, gostilničarjev in drugih se pogreša v tem društvu, kateri bi

15.

Gospod in kuhar.

Neki gospod ukaže svojemu kuharju, naj mu za večerjo speče fazana. Kuhar uboga ter pridno suče fazana na raznji. Ko je bil že skoro pečen, zadisi kuharju tako prijetno, da mu jedno stegno odreže, prihranivši je zase, ostalo pa gospodu na mizo postavi. Gospod, opazivši zvijačo, upraša kuharja, kje je druga noga ostala. Kuhar odgovarja: „Milostljivi gospod, te ptice imajo le jedno nogo.“

Drugi dan pelje gospod kuharja na dvorišče ter, fazane zapovedivši, reče: „Glej da imajo fazani tudi dve nogi!“ Kuhar pa, smehljaje se, odvrča: „Gospod, zakaj niste tudi onega na krožniku tako zapodili, znabiti bi bil tudi on pokazal drugo nogo.“

Gospod urednik! Vaša opazka v 37. st. „Soče“ o historičnem sedanjiku mi ne ugaja popolnoma. Ako izvolite pogledati v original, se prepričate, da rabi o. Ivanu bimenjeni sedanjik po Vašem uku. Ne delajte mu torej krivice. Krivda je vsa na moji strani, ker mi ne dostaja časa vse natanko pregledovati in še pisano popravljanj. Kakor sem vam že ustno izjavil: veselilo me bode, ako sami popravite, kar je poprave potrebno. Sicer pa se mi vidi sedanjik v kratkih mičnih povestih, v kojih se prijateljski kaj pripoveduje — servatis servandis — bolje na svojem mestu, nego pretekli čas. Konečno naj omenim, da iz pridig o. Ivana posevno prosto predelujem. I. B.

Miroslav Ples 10 gld., gosp. Ana de Panzera 10 gld., Karolina Sardoš 5 gld., Katarina Simič 5 gld., Eliza Zanier 5 gld., g. gje: Ivan Ratzenbeck 5 gld., Domin. Kepria 5 gld., Ipolito Fantini 5 gld., Guido Panis 5 gld., Anton Rizner 3 gld., skupaj 68 gld., kateri so bili izročeni udovi.

Udova je pa prejela: Gosp. Fr. Kokole v Trstu 25 gld., Glasbena Matica v Ljubljani 25 gld., Gosp. Anj. vit. Klodij 10 gld., Dr. Guglielmo Novak v Trstu 10 gld., Slovensko pevsko društvo v Puči na Stajerskem 10 gld.

Še drugi darovi je bilo poskrbljeno za prvo silo, za stroške tiskane bolezni in pri pogrebu. — Presrečna kralja vsem dobrotnikom! Dal Bog posnemovalce!

Listnica. — Prijateljem in somišljenikom, ki se bojijo za nas zastran zadnje zaplebe, "Primorca" in kazenskega preganjanja od strani drž. pravdnosti, naznanja, da se ne plašimo tega, kar ima priti. Zapolnjeni članki so čitali tudi v parlamentarnih krogih — poljskih, ki se so čutili goriski cenzuri.

Društvene vesti.

Moška in ženska podružnica sv. Cirila in Metoda v Idriji vabite k veselici, katero priredite s prijanznim sodelovanjem pevcev sl. Citalnice, sl. delavskega društva in tamburašev dne 20. oktobra ob 8. uri zvečer v pivarni pri "Ernem orlu" v prid prerokisne družbe sv. Cirila in Metoda, po nastopnem vspredu. — 1. V. G. Brož: "Sve za domovinu", koračnica, udarjajo tamburaši. — 2. H. Sattner: "Za dom med bojni grom", možki zbor. — 3. A. Hajdrih: "Judrantsko morje", udarjajo tamburaši. — 4. S. Gregorič: "Domovini", deklamacija. — 5. Dr. J. Ipavec: "Domovini", možki zbor. — 6. J. Bartl: "Ljubičin sen", udarjajo tamburaši. — 7. A. Nedved: "Nasa zvezda", mešani zbor. — 8. I. Pavšič: "Četvorka slov. narodnih pesmi", udarjajo tamburaši. — 9. Dr. B. Ipavec: "Pjevajmo", možki zbor. — 10. M. pl. Farkas: "Vienac Lrvatskih nar. popevaka", udarjajo tamburaši. — 11. "Vesela družba", mešani zbor s spremljevanjem tamburašev. — 12. R. Silvester: "Smolar", komični prizor. — Ustopnja: za osebo 10 kr., brez kake druge razprodaje.

"Goriški Sokol" bo imel v soboto leden 26. t. m. ob 8. zvečer v svoji dvorani izredni občni zbor. Dnevni red: Sprememba društvenih pravil. — Ako se ta dan ne zbere zadostno število udov, bo 14. dnij pozneje občni zbor z istim dnevnim redom brez ozira na število došlih udov.

"Goriška ljudska posojilnica" je izposodila zadnji čas velike denarja, da ga ji raje primanjkuje nego ostaja. — To se je začelo goditi zaradi tega, kar je znižala obresti tako, da je vsled čenega postopanja pri uknjiževanju najcenejši denarni zavod v Gorici. — Kdor ima denar in razpolaga, naj ga prinese, saj ta posojilnica daje cele 4 1/2% obrestij! — Uradne ure so zdaj za informacije in prošnje vsak dan od 8—12. ure popoldne.

Dopisniku iz P.: Zakaj nisimo nitosa sporočili o veselici? No, zato, ker nisimo dobili nikakega poročila! Urodnik ne more biti potsod sam! — "G. S." ni bil povabljen! Sicer pa je "P. S." sam dobro vedel, da ne gre valiti "G. S." v P. 14. dnij po veliki veselici v S. Zato le potolažite se in ne zabavljajte! Skodi obistim!

Iz goriske okolice pritojajo od marsikod vesele novice, kakó se mladeniči in tudi možje ogrevajo za "Sokol". V St. Andreju je vpisanih že nad 90. Večina njih se pridno uri v telovadbi. Upamo, da ostanejo vsi zvesti Sokolstvu! — Iz Ozeljane tudi prihajajo glasovi, da tankaj bo okoli 40 Sokolov. Lepo! Le naprej! Goriska okolica naj se ne oživi, da lahko poroče, kakor na Češkem: Kar Slovenec, to Sokol!

Ostala Slovenija.

Trst. — Minuli teden prišli so organi c. kr. policije v Trstu nekega Giuseppe Giordija, ki se je setal po dnevu po javnih detahisti in po ulicah, opravljen jako elegantno, po noči pa se je potikal jako siromašno obleden po mestu ter obceval z raznimi osebam, ki baš niso na najboljšem glasu. Stanoval je v ulici Punta del Forno. Pri anarhistu našli so policijski organi 145 italijanskih lir. Isti Giordi je dne 10. t. m. prošil pri policijskem ravnateljstvu dovoljenja, da sme razprodajati — molitvenike! Istega so zaprli baje kot nevarnega anarhista, kar pa ni bilo resnično. Takrat se je "Piccolo" s svojo novico porezal. — Občina Milje pri Trstu se priklopi policijskemu okrožju tržaškega mesta in se tam ustanovi okrajni policijski komisariat.

Čudne razmere. Za slovenske dijake na tržaški gimnaziji je ustanovljen poseben tečaj za slovenski jezik. Doslej so ta tečaj obiskovali največ gojenci malega semenišča. Letos je prevzel vodstvo tega semenišča mlad duhovnik in provzročil, da slovenski gojenci več ne obiskujejo pouka v slovenski. Gosp. prof. dr. K. Glaser je glede te stvari obelodanil v "Edinosti" odprto pismo, v katerem piše med drugim: "S početkom tega šolskega leta, namreč 1895/96., se je izvršila sprememba v vodstvu 'Malega semenišča'; vodil je g. Masten, sin znanega učitelja. Častivredni g. Masten je še jako mlad duhoven in je študiral na italijanski gimnaziji. Nemški profesorji na c. kr. državnih gimnazijih so sami zapazili z začudenjem, da se letos iz 'Malega semenišča' za slovenske tečaje niso oglasili nekateri dijaki, ki so obiskovali te kurse viani, in sicer iz najboljših tečajev (V. in VII.). Moje mnenje je, da tu stopi na plan vsak učencev, kateri se ina v sebi kaj slovenske pšenosti. Parkrat sem ustno in jedenkrat pisмено g. ravnatelju izrazil svoje želje, pa brez popolnega uspeha. Zato sem njemu pisal, da spravim vse zadeve v javnost, če se imenoma naznanjeni dijaki ne prikažejo. Drugi dan sem hotel obiskati več. g. škofa in mu tudi naznaniti svoje težnje. Ker pa ga ni bilo doma, sem govoril s pret. g. monsg. dr. Susom, ki mi je rekel, da se hoče poučiti o vsej zadevi. Minolo soboto mi je rekel pret. g. monsg. dr. Sust v skofovi pisarni da postopa g.

Masten po danih navodih; naj dijake sam prisilim, ali si jih naj poščem kje drugod, in da 'Malo semenišče' nima namena, popdirati radikalnih slovenskih tečajev, nego da ima druge namene, in da mene najv. g. nadzorniku Leschanovskemu (t. j. c. kr. namestniku), ko bi jaz stvar spravil v javnost. Prva izmed teh dveh izjav je veleznamenita in hkratu tudi veležalostna. Dočim so se na Stajerskem, kakor se sem prepričal sam, tudi slovenski duhovniki mnogo trudili, da se je za slovensko gimnazijo v Celju ogasilo lepo število slovenskih učencev; dočim je dika Jugoslovancov, Strossmayer, ustanovil akademijo, vseučilišče in galerijo slik, dočim svetovljenji modrijan Lev XIII. brez bojznosti kaže Slovanom svoje simpatije, se imenuje tu v Trstu — iz same bojznosti pred Italijani — radikalstvo, če učitelj odločno sili na pohajanje teh dveh ur slovenske na teden!! Je-li morda izpremenba v vodstvu 'Malega semenišča' kaka koncesija Italijanom?! To dejstvo, da niti s prijanznimi in niti odločnimi besedami zdej ne morem dobiti vseh slovenskih dijakov 'Malega semenišča' v slovenske tečaje, utegne biti na jedni strani nevarno za obstoj slovenskih tečajev v vsiljih razredih, na drugi strani se mi pa zdi ta stvar jednaka z zadevo slovenskih pridig. Resnobni slovenski starejši duhovniki tržasko škofije, ki ne poznajo strahu pred italijanskimi časniki in vsi posvetili tja naše narodnosti so tega mnenja, da popustljivost tržaskoga ordinarijata v tej zadevi je bila prva liha, ki je ojačala greben italijanskim nestrpnim. Dasi rad priznavam težki položaj tržaskoga ordinarijata posebno v mestu samem, dasi sam živim in prijateljskih odnosih z mnogimi duhovniki tukaj in na Kranjskem in osobito na Stajerskem, si vendar kot profesor slovenskega jezika na c. kr. gimnaziji stejem v sveto dolžnost, povzdigniti svoj svarilni glas, spominjajući se latinskega izreka: Principis obsta itd. Vodstvo 'Malega semenišča' in ordinarijat kol krusni oče slovenskih in hrvatskih mladeničev ima po mojem mnenju gotovo toliko moralne moči, adločiti, česa se ima učiti tisti mladenič, kateri tam stanuje in dohiva hrano. Če pa hoče več. g. monsg. dr. Sust — mimo grede povedano, odhurnik 'Matice Slovenske' — mene, slovenskega profesorja, radi tega svarilnega glasa naznaniti velesl. c. kr. namestniku, izjavljam, da jaz gledam vsem eventualnostim z mirno vestjo in obraz. — V 'Edinosti' od turka pa čitamo dalje: "Nase malo semenišče vodijo sedaj prijatelji g. Mionija — in s tem je menda povedano vse! Zakoni velejavajo, da mora vsak dijak obiskovati slovenski ali italijanski tečaj in sicer po narodnosti. A v semenišču so vsi Slovani: Hrvatje in Slovenci. Slovenski predmet obiskuje sedaj nekaj nad polovico gojencev in so nekateri, ki so se lani še učili slovenski, letos pa ne več. In gospod ravnatelj je celo nekemu učencu VII. razreda svetoval, naj ne hodi v slovenske ure. Prepovedano je tudi čitati 'Edinost' in 'Nasa Slova'. Gospod ravnatelj govori z nekaterimi, ki se ne zavedajo slovanke svoje narodnosti, le italijanski, z drugimi Slovani pa ne nemoško. Res je sicer, da je dobro učiti se jezika, ki so silno potrebni, ali najmenitnega jezika v deželi ni smeti prezirati. Le tako naprej! — Kaj pa poročete na to Vi gospodje, ki se zirate okoli potnega 'Primorskega lista'? Ali Vas ne razsvetli skoro sv. Duh? Nadejamo se da s. ro pride ta dan. Zornsky."

Istra. — Dne 19. septembra t. l. vsršla se je glavna skupščina 'Bratovštine hrvatskih ljudi v Istri'. Nje premoženje znaša gld. 10.945.48. Dijakom je data 540 gld. podpore. — V Lošinju biva nadvojvoda Franjo Ferdinand, kamor je prispel vsled slabega zdravja. — "Nasa Slova" se pritojuje, da se zanemarija popolnoma pouk hrvatskega jezika v škofjskem konviktu v Trstu. (Glej vesti "Čudne razmere"). Ta konvikt je ustanovil pokojni škof Juraj Dobriča za hrvatsko in slovensko mladino, a odločujoči čimtelji se ne ozirajo na ustanovo, ampak delajo po svoji previdnosti na veselje tržaskih dijakov. — V kratkem se bodo vsršile občinske volitve v Kastvu. Dne 15. t. m. so otvorili državni poštni in brzojavni urad v Malem Lošinju.

Kako je uradoval prvi dan novi župan Jenko v Podgradu v Istri. O tem poroča "Edinost": "Prvi je sodni sluga prišel in donesl slovensk dopis okr. sodišča. Župan: 'Da, to je slovensko, ali dostavnika je nemška. Ne podpisem'. Sodni sluga je odšel in se pozneje vrnil s slovensko dostavnico. — Drugi prišel je žandar prosit, da bi se mu podpisala spremnica za potovanje v Trst. Župan: 'To ste imeli napisati v slovenskem ali hrvatskem jeziku'. Žandar: 'Gospod župan! Naša 'amtspraha' je nemška'. Naša pa slovenska in hrvatska', odvrnil je župan in žandar je odšel brez podpisa. Občinski sluga donesl je pošto. 'Gospod tajnik! Ta dopis vrnete okr. solskemu svetu; naj priloži slovenski ali hrvatski prevod in ravno tako to obširno nemško okrožnico okr. glavarstva. Saj imamo poleg temeljnega zakona še posebno ministerijalno rešitev jezikovnega vprašanja, katero sem bil še jaz izbojeval po zamudnem in dolgočasnem pisarenju. O ministerijalni rešitvi obvestite tudi c. kr. policijsko vodstvo v Trstu in c. kr. finančnega inspektorja v Kopru, kojih nemški dopisi so danes došli'. — V obč. pisarno došel je tudi davčni eksekutor Ukovič z dnevnikom o izvrševanju svoje službe. Župan: 'Nemškega dnevnika vam ne podpisem'. Eksekutor: 'Prosim, nisem vedel, podpisite za zdaj, ker bi bilo preveč zopetne pisarije'. Župan: 'Vi, hrusičan, ne veste da je naš okraj čisto slovensko-hrvatski? Ne podpisem'. Ošel je, in kakor sem zvedel, donesl drugi dan obširen dnevnik v slovenskem jeziku. Kje je še tak slovenski župan?!

Kranjska. — Dezelnozborske volitve na Kranjskem so razpisane za dneve 21. 25. in 28. novembra. — Zemljiških dolgov je bilo na Kranjskem leta 1891. vknjiženih 3248 v skupnem znesku 1,551.660 gld.; mej tem je

bilo 66 posojil brezobrestnih, v znesku 17.737 gld. — Nov. posojilnice smujejo na Eledu, v Loskem potoku, v Rovtali pri Logateci. — Griza je po nekaterih krajih na Dolenjskem kakor okoli St. Jerneja, Raka in drugod.

Korist posojilnice. — Meliška posojilnica, prva na Dolenjskem, je kupila graščino v Buharjah ob Kolpi in jo razprodala ondodnim kmetom na drobno, kar je vsatane silno razveselilo. Ti so od veselja priredili Meliščanom na čast "selico v gradiču, t. j. v prostorih, kamor pred letom 1848, ni smel stopiti noben kmet, razum, če je Lil kot graščinski tlačan na klopi tepen. Tako se spreminjajo časi in z njimi tudi ljudstvo!

Stajerska. — V nedeljo 6. t. m. je napravilo "slov. kat. delavsko društvo v Zalcu" javen shod v Petrovčah, kateri se je prav dobro obnesel. Pri istem se je enoglasno sprejela ta-le resolucija: "Slov. kmetje in delavci, zbrani na javnem shodu 'slov. kat. delavskega društva' v Petrovčah, odločno zahtevajo, naj vlada predloži visoki zbornici na novo davčno preosnovo, da se malim posestnikom znižajo davki; svoje poslance pa prosimo, naj podpirajo vse predloge, kateri merijo na to, da se olajšajo kmetom bremena". — Na ljudskem shodu pri Sv. Jakobu v Slov. goricah pa se je med drugimi vsprejela naslednja resolucija: "Ljudski shod pri Sv. Jakobu v Slov. gor. izraza željo, naj se slovenski državni poslanci spet zjedinejo v konservativnem klubu". — Na volilnem shodu v Sostanjju so bili sprejeti nekateri važni nasveti, namreč: "Slovenski poslanci naj delajo na to, da dobe stajerski Slovenci svoj posebni oddelek deželnega šolskega sveta. 2. Slovenski državni poslanci naj bi se skušali zjediniti z vsemi hrvatskimi in češkimi poslanci". Tako je prav! Dobrih načel se morajo Slovenci držati, če tudi se zdaj z njimi ne moremo odrediti.

Koroška. — Na shod v Grebini došlo je kakih 400 zborovalcev, med njimi vsi sosedi duhovniki. Predsedoval je čast. g. župnik Treiber. — "Mir" naglasja v svoji 28. številki, da koroškimi Slovencev pomanjkuje takozvane inteligence za vse stroke javnega službovanja. Manjka slovenskih sodnikov, notarjev, profesorov in št. Tudi duhovnikov je že pieto, dasi so prihiteli bratje Čehi na pomoč. Vsako leto je opominjal rodoljub po deželi, posebno gg. duhovnike, naj gledajo na to, da se spravi kolikor mogoče denovev v srednje šole. Lansko leto te besede niso bile klic vpijevali v puščavi. A tembolj se mora pritoževati letos, da se ni storila povsodi narodna dolžnost. Kako je na drugih solah, ne ve; a na latinskih solah v Celovcu je v tem oziru precej žalostno. V celovški gimnaziji je vstopilo okoli 430 dijakov. Po razmerju obeh narodnostij bi imelo izmed teh biti kakih 130-140 Slovencev; vendar jih je samo okoli 80. Skoraj v vsakem razredu so učenci, ki so popolnoma slovenskih staršev, za Nemece vpisani. V prvi razred je vstopilo 20 Slovencev. Toliko jih sicer že dolgo ni bilo. A cela podlunska dolina, narodno najbolj probujena, ki obsega 4 sodnijske okraje s 50.000 prebivalci, poslala je samo 3 učence v 1. razred, iz celega velikovskega in kapeljskega okraja pa ni niti jednega. Kam pa pridemo, ako bomo tako malomarni — nadaljuje "Mir". — kajli dokler ne dobimo dobič dijaškega naraščaja, so vse nase ude do zboljšanja uradniških razmer na Koroškem zastoj. Pomisli je, koliko dijakov se pogubi med potom od prvega do osmega razreda, koliko jih prebije zlostnosti izpit! Čestno se je letos skazala primeroma mala spolnja Rožna dolina. Vstopilo je 9 slovenskih učencev in prvi razred iz spodnjeje Roza, ki steje 10.000 prebivalcev. Zatorej zopet in zopet opominjamo rodoljubno duhovščino na njeno dolžnost, da skrbi za slovenski naraščaj v srednjih solah. Ko bi se vsaj vsako drugo leto iz vsake fare postal samo jeden deček učil se v Celovcu, dosti bi jih imeli. Se enkrat ponavljamo: Slovenci, pošiljajte pridne dečke v srednje šole, da nam ne bode treba vsako leto sproti opominjati na to, in konečno po toči zvoniti!"

Razgled po svetu.

Sprememba v primorski politiki. — Dunajski "Reichspost" za dne 17. oktobra prinaša sledečo vest: "Tržaški namestnik, vitez Rinaldini, prišel je, kakor zmo, na Dunaj ter se je večkrat zaporedoma razgovarjal z ministerstvom predsednikom grofom Badenijem. Samo po sebi je umevno, da morajo poročati deželni predsedniki novemu kabinetnemu predsedniku o položaju v svojih pokrajinah pri vsaki kabinetni spremembi, vendar sedaj se ni le vlada spremenila, marveč ves sistem. Namestnik vitez Rinaldini je iz opetovanih konferencij poizvedel, da mora biti enkrat vendar konec neprijateljstvenim rogovilenju tržaskih in drugih "patrijotov", da so naredili poslednji dogodki na najvišjem mestu zelo neprijeten utis, isto tako, da se ne smejo več Slovenci pritiskati, marveč da se mora izvesti popolna enakopravnost obeh narodnostij. Vajeti proti Italijanom je treba bolj nategniti. Dvomljivo je, bode-li upeljal namestnik Rinaldini po svoji preteklosti tako politiko, marveč se pričakuje, da bode izvajal posledke iz tega položaja. Italijanski poslanci iz Primorja so zapazili, da veje drugi veter, zato ustanavljajo v državnem zboru, kakor smo že poročali, nov klub, ki bode št. 13. moč. Pravijo, da se je ministerstvi predsednik Badenij srčno zasmel, ko je šljal to novice".

Tako "Reichspost". Se non è vero è ben trovato! Skrajni je že čas za spremembo vsega političnega položaja na Primorskem. Upamo, da bodo poljski krogi, ki so vendarle slovenski, upivali na grofa Badenija, da se res zgodi to, kar poroča "Reichspost", a to se pač zgodi še le potera, ko vitez Rinaldini zapusti rmeno hišo tržaško. On je ustvaril položaj, da so n. pr. v Gorici Venuti, Marani & C. "nakrat vladina" stranka, kar je prava pravcata gorostasnost koncem 19. veka. Ako pa bo hotel grof Badenij popraviti se-

danje pogreske, bo moral poiskati drugega moža.

Avstrija. — Dunajski časopisi razpravljajo o uprašnju: kdo postane dunajski župan? Protisemitski listi so jedini v tem, da bode dr. Lueger in odločno oporekajo govorici, da bi se bil ta kdaj izjavil, da županstva ne prevzame. Najbližja bodočnost nam prinese gotov čin in vsled tega ni umešno razbijati si glave s tem uprašnjem. — Grof Taaffe je nevarno obohel. — Slezi deželni predsednik grof Codenhove postane baje moravskim namestnikom. — Stajerski namestnik baron Kūbeck je upokojen, a na njegovo mesto imenovan markiz Baquehem. — Z 2. decembrom začeni vozil bode jedenkrat na teden "bliskovni luksus-vlak" mej Ostendo in Trstom preko Dunaja.

Sodba pravičnega Italijana o slovenski paralelki celjskega gimnazija. — Tirolski italijanski dež. poslanec Bazanella je poročal svojim volilcem o delovanju v državem zboru. V svojem poročilu se je dotaknil tudi celjske postavke in mej ostalim opravičeval svoje postopanje v tem pogledu tako le: "Slovenci, popdirani po drugih Slovanih v zbornici, so hoteli imeti 4-razredne vspreddnice s slovenskim učnim jezikom na gimnaziju v Celju, v mestu, katero je sicer na tri četrtine malo ali več nemško, vendar pa zakroženo okolo na okolo s Slovenci: Nemei nasprotno niso hoteli ne slišati in ne govoriti o tem, grozje z opozicijo, in slednjic so svojim izstopom uročili razrušenje ministerstva. Na podlagi narodne pravice, zajamčene v členu 19. temeljnih zakonov vsem narodom in cesarstvu, je bilo razvidno, da smo morali dati prav Slovencev proti Nemeem. I to tem več, ker so bili uprav Nemei oni, kateri so s podporo svojega tiranskega gospodarstva nad vsemi narodi v državi ustanovili nemške šole v središču Tirola, v čisto italijanskih mestih in v središču popolnoma italijanske dežele".

Ogerska. — Grof Kuhn-Hedervary — sedajni hrvatski ban — plaši že več časa politične kroge ogerske, kajli pri vsaki ministerstvi spremembi je bil na dnevnem redu prav tako, kakor v Cislavji sedajni ministerstvi predsednik grof Badenij. Sedaj pišejo zopet, da vstopi Kuhn v ogersko ministerstvo kot minister, a s časom da zamenji Banffya v predsedstvu. Reč ni nemogoča in vsled tega nas nič ne preseneti, ako se uresniči. Zelo veliko politično važnost pa bi imelo imenovanje hrvatskega bana ogerskim ministrom posebno v sedanjih okoliščinah in vsled cesarjevega obiska v Zagrebu, kjer se je uradno naglašala prepovedna vzajemnost Hrvatov in Ograv. Jelen Hedervary pa bi bil zmožen, zgraditi madjarski most čez Dravo, kajli v tem pogledu je mož na svojem mestu.

— Madjarsko ministerstvo je prepovedalo nemško glediščno predstavo v Budimpešti. — Pri davčnem uradu v Aradu so poneverili 150.000 gld. To ni nič novega za Ogerskem, ampak le navadna dnevna novica. — Neki Madjar Semsey je bil dal madjarski akademiji znanostij 100.000 gld., da uporabi ta znesek v nagradenje desetih znanstvenih del vsako po 10.000 gld. Razpis se je bil razpisan in dela so se morala završiti, da bi se razstavila prihodnje leto na milenijski razstavi. Na veliki žatost Madjarjev pa šest razpisov za razne stroke je ostalo brezuspšnih. To jezi madjarsko časnikarstvo, ki piše, da je madjarska znanost pod ničlo in da je to sramota za vsakega Madjarja. — Madjarsko barbarstvo se je zopet pokazalo v svojem svitu. Dne 5. t. m. je prišel v stanovanje slovskega rodoljuba in glavarja seniorata Pavla Mudronijja podžupan z dvema orožnikoma, in ti so mu pod silo odnesli vse senioratski arhiv. To so pa storili vsled tega, ker Mudronij ni hotel priznati protizakonite zaključke madjarskega seniorata. — Da se boje madjarski liberalci tudi usode dunajskih, spričuje dejstvo, da izpuščajo iz volilnih listin veliko število opozicijskih volilcev, posebno duhovnikov. Le v peštanski županiji (okrajnemu glavarstvu) so izpustili nič manj nego 200 duhovnikov iz volilnih listin, a njih reklamacije so ostale brezuspšne. Vsled tega se pričakuje v zbornici raznovrstnih interpelacij. — V madjarski zbornici se je pritožil poslanec Pazmandy proti hrvatskemu banu, oziroma vladi, ker izdaje polne liste za inozemstvo le v hrvatskem in francoskem, a ne v madjarskem jeziku. Ta madjarska žaba si domisljuje, da umejo madjarsčino že po celem svetu. — V županijski skupščini v Lugožu se je razpravljalo o stroških za milenijsko razstavo. Romunski zastopniki so v isti izjavili, da Romuni ne bodo sodelovali pri tej razstavi, ker ta ne bode državna, ampak čisto madjarska narodna slavnost. Večina madjarskih zastopnikov je seveda odobrila stroške. — Finančni minister je razglasil naredbo, s katero ustavlja loterijsko igro na mesta Linc, Gradec in Lvov v deželah kroge ogerske. — Kdaj bodo pa pri nas tako pametni?!

Odprava loterije. — Z dnem 1. januarja 1896. odpravi se na Ogerskem mala loterija. Odpade torej "igra" na Budim, Sibinji in Temesvar. Vendar pa bodo oni bratci in sestrice, ki nosijo svoje krvave novčiče rajše v loterijo namesto v hranilnico, mogli še vedno izbirati, kam naj zavrzijo svoj denar. Ostane jim na izbero pet loterij in sicer: v Trstu, na Dunaju, v Pragi, Bruu in Inomostu.

Rumunija. — Fopolnoma na liho je nastala ministerka kriza v Rumuniji ukljub temu, da ima ministerstvo večino v zbornici. Uzrok odstopu je iskati v zunanji politiki. — Minute tedne so se vsršile na Rumunskem orožne vaje, kakoršnih doslej se ni bilo. Sodelovalo je 40.000 mož pod vodstvom prestolonaslednika in kraljevega brata.

Nemčija. — Cesar Viljem želi, da se protestantje bolj udeležujejo službe božje po cerkvah; zato si prizadeva za olepšanje cerkev, pa tudi novih hi rad več imel, toda denarja mu manjka. Ljudje pa ne marajo dajati za-nje denarja.

Italija. — V Kataniji je zastrupila neka žena 23 otrok, katere je privabila v stanovanje ter jim dajala piti zastrupljeno vino, vsled česar so otroci umrli v groznih mukah. Nečloveško ženo so zaprli; ona je zločin priznala in izjavila, da je to storila le vsled tega, da občutijo bolesti matere, katere joča po umrlih otrocih, kajli tudi nji sta umrla dva otroka, katerih smrt ji je zmešala gotovo pravo pamet, da je storila tako grozen zločin. — Avstrijski poslanik v Kviralu baron Bruck je umirovljen, a na njegovo mesto imenovan baron Pasetti. — V Zenevi posluje že več let ruska banka, o kateri piše časopis "Milano Nuova", da je ista jedna boljsh zavodov, ki deluje v Italiji (fra le migliori degli istituti di credito operanti in Italia) in katera emisuje zadolžnice za volovod v mestu De Ferrari Galliera za lep znesek 11 milijonov lir. "Nam se dozdeva" — zaključuje omenjeni časopis — "da si ruska banka v resnici prizadeva, koristiti gospodarskemu razvoju nase dežele". Pravi Italijani splošno priznavajo v Rusiji napredno državo, katere deluje v korist slovečanstva, kjer je to-le mogoče — samo n a s i neodrešenci vidijo v Rusiji le barbare.

Franeja. — Iz Franeje poročajo, da so zavzele francoske čete glavno mesto Madagaskara, Tananarivo. Vsled tega so podpisali mir. General Metzinger je imenovan za guvernera v Tananarivu. Vlada je brzojavno čestitila generalu Duchesneu ter ga imenovala velečastnikom reda častno legije. Madagaskar je postavljen pod protektorat Franeje z vsemi posledicami. Uprava otoka preide popolnoma v roke Franejci, le kraljevo ostane na delu Howasov z ministri. Dosedanji minister, ki je uročil ustanek proti Franejci, bo pregnan z otoka.

Španija. — Iz Madrida poročajo, da so peča vlada z uprašnjem o oborožanju 16 čezmorskih parikov, kateri bi služili v bojne svrhe. V državnih arsenalih delajo noč in dan. Boj se boje, da zjedinjeno državo priznajo ustaše na Kubi kot zakonito stranko.

Anglija. — Anglesko bojno brodogoj se je ustavilo pred otokom Lomom vsled nemirov v Carigradu in Trapeuntu. — Dne 6. t. m. se je vsršlo v Dublinu (Iraka) slavnost obletnice smrti Parnella, vojde Ireov. Drugoga dne so imeli Parnellisti shod, kjer so razpravljali o postopanju v bodočnosti in so zaključili, oklenili se Parnellove ideje: neodvisnosti irskih poslancev od katerekoli angleske stranke. Zaključili so tudi, zahtevati od vlade: naj reši konečno gospodarsko upravljanje irsko, da pusti na svobodo irsko politično izkazence, da povrne pravico prugnanim najemnikom ter poskrbi za delavce. Ako se pokaže vlada prijazna izvršiti tu uprašnja, Parnellisti bodo pripravili, podpisati ministerstvo.

Turčija. — V Trapeuntu so bili tudi veliko nerodi, kjer baje vojaki also povsod pravilno postopali. Prostaki pač niso hiden storil kristjanom, a časniki so jih pa nekaj poklali. V varstvo ruskih podložnikov je prišlo ruska Indija. V Carigradu je pa še volika negotovost. Sedaj se sovražstvo ne obrača več izloko proti kristjanom, temveč le proti vladi. Tako imenovani Mladoturki so začeli silno agitacijo za ustavo. Več so jih že zaprli. Velevlasti pa zahtevajo, da se izvedejo reforme v Armeniji. Sultan in dvorni stranka se pa upirata vsakim reformam. Diplomacije se nadejajo, da sultan v to privoli. Ponemljivo je to, da so celo dunajski židovski listi prišli do prepričanja, da se morajo izvesti reforme v Armeniji, dočim so dosedaj vedno v tem videli nevarnost za obstanek priljubljene jim Turčije.

Razgled po slovenskem svetu.

Iz Zagreba poročajo o sprejemu cesarja: Že v soboto so izšli vsi zagrebški časopisi v okrašeni obliki in v narodnih barvah ter prinesli članke kralju v pozdrav. Isto tako so prinesli pozdravne članke tudi časopisi iz vse Hrvatske, celo "Bosnjak" iz Sarajeva in "Narodni List", "Crvena Hrvatska" ter "Edinostvo" iz Dalmacije. Lepo vreme je bilo slavnosti ugodno ter jo je zelo povisalo. V nedeljo je v ponedeljek so prihajali neprenehoma posebni vlaki, ki so dovažali goste iz vseh krajev Hrvatske. Vse je bilo natlačeno domačega in tujega občinstva. V ponedeljek jutraj se je pokazal Zagreb v pravi svoji svetlosti; vse hiše so bile okrašene z narodnimi zastavami, vse ljudstvo je bilo zgodaj po koncu in praznično ter nestrno pričakovalo hip, kadar je imel pridržati dvorni vlak z vladarjem. Točno ob določeni uri pripeljal se je vlak z 10 vagoni na državni kolodvor, kjer so pričakovali cesarja: nadvojvoda Leopold Salvador in mestni župan z zastopom. Pred kolodvorom so bila umeščena društva z zastavami, vseučilišniki, gimnazijci, realci in učenci vseh mestnih sol; za mladino pa je bilo ostalo občinstvo. S cesarjem sta se pripeljala iz Budimpešte minister Banffy in ban Kuhn-Hedervary; zadnji je vladarja pričakoval na hrvatski meji. Mestni župan je pozdravil vladarja z ogovorom na kateri je dobil kratak odgovor. Cesar je potem pregovoril nekoliko besed z nadvojvodo Leopoldom Salvatorjem ter se podal skozi salon do dvorne kočije. Ko je občinstvo ugledalo cesarja, nastalo je neprenehano klicanje "živio kralj", a vsa društva so spustila zastave k zemlji njemu na počast V dvoprežni kočiji, kateri so sledile še ostale, odpeljal se je cesar v banške dvore. Pred sprevedom so stopali banderijci na konjih, katere so vodili v bogatih narodnih oblekah grofa Erdödy in Miroslav Kuleter ter še dva druga plemiča. Po vsej poti je občinstvo pozdravljalo cesarja, kateri se je prijazno zahvaljeval na vse strani. Na Markovcem trgu so ga pričakovala odposlanstva vseh stanov ter počastna stotinja vojakov; v bankih dvorih so ga pričakovali dostojanstveniki cerkveni in posvetni. Po deseti uri so se pričele predstavljati razne deputacije, 98 na številu. Vse so bile mnogobrojne zastopane; bosanska je stela čez 40

